

Yerel Başışılık ve evre – Aktan ğrenme Etkinliđi: “Hikayemizi Anlatamak”

25-26 Kasım 2014 • Tewa, Nepal

Sevda Kılıçalp, TÜSEV – Sosyal Yatırım Programı Direktörü

Toplantı hakkında

Yerel başışılık üzerine çalışan profesyoneller 25-26 Kasım 2014’te Global Fund for Community Foundations davetiyle Tewa evsahipliğinde Lalitpur, Nepal’de bir araya gelerek yerel başışılık ile çevrenin keşişim kümesinde kalan konuları ele aldılar. Mayıs 2014’te GFCF 11 ülkedeki farklı başışıcılar vakıflarına evre hibesi vermişti. GFCF’ten evre fonu alan başışıcı vakıfları ilk defa Nepal’de yüz yüze görüşmüş oldular. Hibe alıcılarına ek olarak Kenya, in ve Bangladeř’ten gelen yerel başışılık üzerine çalışan diğer kuruluşların yanı sıra Birleřmiř Milletler Kalkınma Programı GEP Küçük Hibelere Programı Nepal ofisinin temsilcisi de toplantı katılımcıları arasındaydı.

Evsahibi kuruluşumuz olan Tewa’nın Kathmandu sırtlarında, piriç ve sebze tarlalarına bakan fiziksel konumu (toplantı ve konaklama tesisi ile) tartışmalarımız için sakin ve ilham verici bir ortam sağlarken; tarım arazilerini daraltarak kurulmaya başlayan yeni apartmanlar ve villalar Nepal’in hızlı şehirleşmesini hatırlatıyor, evre koruması ile ekonomik gelişim arasında aratan gerilime işaret ediyordu.

Öne çıkan kavramlar

Holistik yaklaşım - İki gün boyunca grubumuz birlikte çalıştı, hikayelerini ve deneyimlerini paylaştı. Katılımcılardan bazıları ilk defa çevre alanına katkı sunuyorlarken veya çevre aktif oldukları alandan sadece biriyken, grupta bu alanda yıllara dayanan deneyimi olan ve yüzlerce sivil toplum kuruluşunun çevre çalışmalarına fon sağlamış, Mexico FASOL gibi kuruluşların temsilcileri de vardı. Bir sosyal sorun hiçbir zaman diğer sosyal sorunlardan bağımsız olmuyor. O yüzden tartışmalarda holistik yaklaşım ve entegre etme gibi kavramlar sık sık kullanıldı.

Doğal varlıklar - Bir toplumun sahip olduğu varlıklar sıralanırken ve bunların hem nasıl mobilize edileceği hem de nasıl gelecek kuşaklara aktarılacağı konuşulurken sadece mali varlıklar değil ormanlar, mineraller, su kaynakları gibi varlıkların önemi üzerinde duruldu.

Taban örgütlenmeleri - Tüm katılımcılar taban örgütlenmelerinin gücü hakkında aynı fikirdeydi. Söz konusu konulardan en fazla etkilenen topluluklar organize olurlarsa güç ilişkilerini sarsabilir ve uzun vadeli değişime neden olabilirler.

Sosyal adalet – Sosyal adalet ve çevre arasında derinden bir ilişki olduğu üzerinde fikir birliğine varıldı. Örneğin GFCF hibe alıcılarından olan Foundation for Social Transformation in Guwahati aldığı fonu çevre konuları üzerine çalışan taban örgütlenmelerini haritalandırmak için kullandı ve gördü ki çevre bozulmalarının büyük bir bölümü Hindistan'ın bioçeşitlilik anlamında en zengin alanlarında meydana geliyor ve bu bozulmaya ancak çocukların geçebileceği darlıktaki tüneller yoluyla kazılan kömür madenleri neden oluyor. Kar etme pahasına çevresel kaynaklar heba edilirken bu durumdan en fazla etkilenenler yine en kırılgan gruplar oluyor.

Toplumsal cinsiyet - Tewa ilk kez partnerlerini (çoğunlukla kadın grupları) bir araya getirip iklim değişikliğinin kendi yaşamları üzerindeki etkisini tartıştıklarında çevrenin sadece yoksul insanları etkilemediği, en fazla kadınlar tarafından bu etkilerin hissedildiği ortaya çıktı.

Toplantıda odaklanılan temel soru şuydu:

Yerel bağışçılık ve çevre arasındaki ilişkiyi güçlendirebilmek için hikayemizi daha iyi anlatmanın yolları nelerdir?

Ve şu ikisinin kesiştiği alanlara bakıldı:

Karşımızdaki çelişki

- Çevresel bozulma ve iklim değişikliği toplulukları ve bireyleri derinden etkiliyor. Ancak aynı kişiler kendilerini "çevre uzmanı" olarak görmedikleri için bununla ilgili tartışmaların ve adaptasyon-koruma çalışmalarının dışında kalabiliyorlar.
- Gıda güvenliği, sağlık, yoksulluk vb. çevreyle doğrudan ilişkili konular; bu yüzden de çevre erteleyebileceğimiz ya da sadece uzmanlara bırakabileceğimiz bir alan değil. Peki bu büyük konular yerel düzeyde, kısıtlı kaynaklarla çalışan kuruluşlar tarafından nasıl ele alınabilir?

- Yerel bağışçılık üzerine çalışan profesyoneller ile çevreciler iki farklı dünyadan geliyormuş gibi görünüyor ve birbirinden çok farklı diller kullanıyorlar. Halbu ki bu farklı yöntemlerin bir araya getirilmesinden çeşitli kazanımlar elde edilebilir.
- Karmaşık sorunlara proje temelli yerine bütüncül bir bakış açısı ile bakmak gerekir. İlişkilerin önemi takdir edilmeli, zaman için teşvik edilmeli ve güçlendirilmelidir.

Kaynak sorunu

- Yerel bağışçılık üzerine çalışan kuruluşlar için kaynağın anlamı fonun çok daha ötesinde birşeydir. Costa Rica, Monteverde gibi bir yerde çevre sadece bir konu değil hayatın kendisidir, herkesin yaşamını dayandırdığı bir kaynaktır.
- Kuruluşlar bir proje veya programı sahiplenmek için finansal sürdürülebilirliğini ön görebilmeyi ister. Ama geleneksel yöntem proje bazlı ve kısa vadeli. Proje döngüleri ile çalışan bir kuruluş çevre gibi büyük bir konuda nasıl etki yapabilir?
- Kalkınma çalışmalarında başarı, verilen tüm fonun harcanması ve hibe alıcılarının bu fonları vaat ettikleri şekilde harcadıklarını kanıtlaması ile ölçülüyor. Böylece kalkınma sanki denetçilerin bakış açısına göre yönlendiriliyormuş gibi bir durum ortaya çıkıyor.
- Hesapverebilirliğin fon kuruluşlarından daha ziyade topluma karşı olması gerekmez mi? Örneğin yaptığımız çalışmalar gerçekten sahada en fazla ihtiyaç duyulan ve istenilen şeyleri mi içeriyor?
- Yerel bağışçılık üzerine çalışan aktörlerin bu geleneksel operasyon yöntemlerinden uzaklaşmaları, yerelde hibe verdiklerinde büyük donörlerin raporlama, etki ölçümüne yönelik sıkı uygulamalarını otomatik olarak kopyalamamaları gerekir. Yerel bağışçılıkta daha fazla esnekliğe, yaratıcılığa, duyarlılığa ve adaptasyona yer vardır.

Hikayemizi anlatmak

- İlerlediğimizi göstermek ve başarılarımızı anlatmak için hangi göstergeleri kullanmalıyız?
- Eksiklik odaklı bir model yerine daha pozitif bir bakış açısı benimsemeliyiz. Hikayelerimiz parayı nasıl idare ettiğimizden daha fazlasını anlatıyor olmalı. Şöyle bir başlangıç noktası olabilir:

Etrafındakileri dinleyen, onlarla kalıcı ilişkiler kuran bu kuruluşta inanılmaz insanlar çalışarak kalkınmaya başka bir boyut kazandırıyorlar.

- Bağışçılar vakıfları kendilerini anlatmakta ve başarılarını dile getirmekte zorlanıyorlar; halbuki onları özel yapan şeylere odaklanmaları ve kendi pazarlamalarını yapmaları gerekir. Bağışçılar vakıflarının diğer STK'lardan farkını ortaya koyması kritik önem arz ediyor.
- Her zaman olduğu gibi bağlamın önemi bağışçılar vakıfları için de geçerli. Bağışçılar vakıfları kendi bölgelerinde değişim yaratmanın belli bir dinamiği ve hızı olduğunu vurgulamalıdır.

Bağışçılar vakıfları hikayelerini anlatırken şunlara dikkat edebilirler.

1. Sıkıcı olmayın! Yaratıcılık anahtardır.
2. Açık olun ve hikayenizi sade tutun.
3. Gerçek bir hikaye veya vakayı ön plana çıkartın.
4. Hibe verdiğiniz kuruluşların konuşmasını sağlayın.
5. Grup aidiyeti ve içerme duygusu vermek için “ben” yerine “biz” kelimesini kullanarak bağışçıları dahil edin.
6. Mümkünse hikayenizi görsel olarak etkili ve çekici hale getirin.
7. Hikayeye bağlamı taşımaya gayret edin ve bulunduğunuz bölgeyi olduğu haliyle gösterin
8. Size aşına olan kavramlar başkalarına yabancı ve karmaşık gelebilir.
9. Birkaç noktaya odaklanın. Bunları tekrarlamaktan çekinmeyin.
10. Bir eylem çağrısında bulunun. Başkalarının kuruluşunuza nasıl katılabileceğini söyleyin.

Hikayelerde neler olmalı?

- İzleyicinin dikkatini çekebilecek bir ikilem ortaya koyun.
- Kuruluşunuzun yaşı, yeri ve amacını söyleyerek kuruluşunuzu konumlandırın. Nasıl bir yerde olduğunuzu göstermeniz meşruluğunuzu arttıracaktır.
- Farklı bağış türlerini ve bağışçılar vakıflarının mobilize ettiği çeşitli varlıkları sıralayın.
- Net, basit ve ilham veren bir hikaye anlatın.
- Kuruluşun rolünü açıklayın: köprü kurma, kapasite geliştirme, bilgi toplama ve yaygınlaştırma vb.
- Kurumsal sürdürülebilirliğin paranın ötesinde ortaklıklar ve ilişkiler ile ilgili olduğunu vurgulayın.
- Seyirciye yönelin ve onları harekete geçmeye teşvik edin.

Hikayelerden alıntılar

“Herkes dünyayı değiştirebilir, bağışın büyüğü de buradan gelir”

- Guandong Harmony Foundation

“Herkesin verecek birşeyi vardır; ne kadar küçük olduğunun hiçbir önemi yoktur.”

- Kenya Community Development Foundation

“Eğer çok fazla şeyiniz varsa, varlıklarınızdan verin. Eğer çok az şeyiniz varsa, kalbinizden verin”

- Waqfeyat al Maadi Community Foundation

“Küçük adımlar büyük değişimlerin başlangıcıdır ve bu sizin elinizde”

- Sodeistvie

“Biz bir çözüm topluluğuyuz”

- FASOL

Gelecek adımlar

2015'te GFCF çevre hibe programına devam etmeyi planlıyor. Yerel varlıkların potansiyelini ortaya çıkartarak, yerel grupları hibeler ve diğer destek biçimleri ile güçlendirerek, çevre koruması ve iklim değişikliği adaptasyonuna yeni paydaşların katılımını sağlayarak ve paydaşlar arasında uzun vadeli, güvene dayalı ilişkilerin kurulmasını sağlayarak özellikle yerel seviyede karmaşık çevre konuları söz konusu olduğunda tüm bağışçılar vakıfları liderlik rolü oynayabilir, başvurulan bir kaynak haline gelebilir.

Yerel bağışçılık üzerine çalışan kuruluşlar çevre konusuna olan taahhütlerini geliştirebilmek için neler yapabilirler?

- Çevreyi bir öncelik olarak alabilirler, bu zamana kadar yaptıkları çalışmalarını tekrar gözden geçirip çevre çalışmalarını daha net bir şekilde ortaya koyabilirler.
- Çevreyi tüm çalışmalarına kesişen konu olarak yedirebilirler.
- Yerel kuruluşların çevre çalışmaları ile ilgili kapasitelerini geliştirebilirler.
- Çevre çalışmaları ile elde ettikleri sonuçları ekip içinde ve yönetim kurulu ile paylaşabilirler ve böylece kuruluş olarak neyi neden yaptıklarını anlar ve anlatabilir duruma gelebilirler.
- Çevre çalışmalarını desteklemek için yerelde kaynak mobilizasyonu yapabilir ve fon geliştirebilirler.

Yerel bağışçılık üzerine çalışan kuruluşlar benzer kuruluşlarla birlikte neler yapabilirler?

- İyi uygulamalar, yeni yöntemler, başarılar ve başarısızlıkları birbiriyle paylaşabilirler.
- Çalışma ziyaretleri ve değişim programları organize edebilir; mentörlük yapabilirler
- Yerel bağışçılık çalışmalarına çevre bileşenini nasıl kattıkları ile ilgili rehberler hazırlayarak bunu diğer kuruluşlarla paylaşabilirler.
- Ortak ilgi alanları olan diğer kuruluşlarla bir araya gelerek belli bir çevre konusunu derinlemesine inceleyebilir ve teknik açımlarını daha iyi öğrenmeye çalışabilirler.
- Yerel bağışçılık ve çevre arasındaki ilişkiyi vurgulamak; bu kesişim alanında yapılan çalışmalara dikkat çekmek için ortak bir hashtag oluşturulabilir ve güncel bilgiler paylaşılabilir.

Yerel bağışçılık üzerine çalışan kuruluşlar çevre programı kapsamında GFCF'den neler bekleyebilirler?

- GFCF çevre hibe programına devam etmeli; programı önceki döngüden edilen deneyimlere dayanarak (mümkünse hibe dönemini daha uzun tutarak) genişletmeli .

- GFCF, özellikle bölgesel kümeleri ön plana çıkartarak, akranlar arası öğrenme ve deneyim paylaşımı etkinliklerini koordine etmeli. Çıkartılan dersler ve çevre çalışmaları ile ilgili haberleri paylaşmalı. Bir mezunlar ağı oluşturarak geçmişte GFCF'ten hibe alanların yeni hibe alıcılarına mentörlük etmesini teşvik etmeli. Bunların birbiri arasında yaptığı tartışmaları yönlendirmek için Google hangout oturumları düzenlemeli ve oluşan video/ses kayıtlarını ağ içinde yaygınlaştırmalı.
- Her bir hibe alıcısının kendi çevre programlarına dayanarak oluşturduğu kısa vaka çalışmalarını yaygınlaştırmalı.
- İki günden daha fazla süren ve saha ziyareti içeren yüzyüze toplantılar organize etmeli.
- Hibe alıcılarının çevre ile ilgili uluslararası konferanslara katılımlarını desteklemeli.
- GFCF websitesi ve e-bülteninde çevre programı ile ilgili daha fazla içeriğe yer vermeli.
- Bağışçılar vakıflarının uluslararası donerlerle bağlantıya geçmesini sağlayabilecek fırsatları araştırmalı.
- GFCF'in neden çevre programı başlattığının üzerinde durarak kendi hikayesini anlatmalı.
- Çevre alanını destekleme konusunu African Grantmakers Network gibi platformların gündemine sokmaya çalışmalı.